

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Αθήνα, 21/4/2017

Νομικά ζητήματα από την καθιέρωση υποχρεωτικής τοποθέτησης και χρήσης
POS από δικηγόρους

Όπως είναι γνωστό, στις 13 Απριλίου 2017 το Υπουργείο Οικονομικών εξέδωσε δελτίο τύπου σύμφωνα με το οποίο φέρεται να υπογράφηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργείων Οικονομικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, με την οποία καθορίζονται οι κατηγορίες επαγγελματιών και επιχειρήσεων που υποχρεούνται εντός 3 μηνών να εγκαταστήσουν POS και να αποδέχονται μέσα πληρωμής με κάρτα σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου **4446/2016**.

Μεταξύ των αναφερόμενων κωδικών αριθμών δραστηριότητας συμπεριλαμβάνονται οι **νομικές δραστηριότητες** (ΚΑΔ 69.10).

Παρά το ότι αναζητήθηκε το σώμα της απόφασης και εστάλη σχετικό ερώτημα στην αρμόδια Υφυπουργό, εντούτοις δεν εστάλη αρμοδίως από το Υπουργείο Οικονομικών.

Επισημαίνεται ότι για όσο χρόνο η Κοινή Υπουργική Απόφαση δεν έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης είναι ανυπόστατη, καθώς η νόμιμη δημοσίευση αποτελεί **όρο του υποστατού** των κανονιστικών διοικητικών πράξεων.

Είναι αυτονόητο ότι προκειμένου να ελεγχθεί η νομιμότητα της διοικητικής πράξης θα πρέπει να λάβουμε γνώση του πλήρους κειμένου αυτής, και ιδίως του αναφερόμενου εξουσιοδοτικού ερείσματος καθώς και του περιεχομένου των ρυθμίσεων της.

Επισημαίνονται, προκαταρκτικώς, τα ακόλουθα νομικά ζητήματα που εγείρει η έκδοση της επίμαχης ΚΥΑ σε ό,τι αφορά ειδικώς την υποχρεωτική υπαγωγή των δικηγόρων:

1. Το άρθρο 65 παρ. 1 του νόμου 4446/ 2006 προβλέπει ότι «1. Οι δικαιούχοι πληρωμής, στο πλαίσιο των συναλλαγών τους με καταναλωτές, υποχρεούνται, εντός ορισμένης προθεσμίας και ανάλογα με τον κύριο Κωδικό Αριθμό Δραστηριότητάς τους (ΚΑΔ), να αποδέχονται μέσα πληρωμής με κάρτα για την ολοκλήρωση των πράξεων πληρωμής».

Επομένως, το πεδίο εφαρμογής του νόμου περιορίζεται στις συναλλαγές με **καταναλωτές**. Δεν υπάρχει, δηλαδή, αμφιβολία ότι εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου οι συναλλαγές οι οποίες εμπíπτουν στην εμπορική, επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα του λήπτη της υπηρεσίας.

2. Περαιτέρω, κατά την παροχή δικηγορικών υπηρεσιών ο δικηγόρος έχει **σχέση εντολής** με τον εντολέα του. Ο λήπτης, δηλαδή, των νομικών υπηρεσιών δεν είναι καταναλωτής και αντιστοίχως ο δικηγόρος κατά την παροχή των υπηρεσιών δεν είναι «προμηθευτής» εν τη εννοία της νομοθεσίας περί προστασίας καταναλωτών.

Για το λόγο αυτό έχει παγίως νομολογηθεί ότι «η παροχή των δικηγορικών υπηρεσιών, εκτιμώμενη τόσο από την πλευρά των σκοπών που επιδιώκει ο νόμος περί προστασίας των καταναλωτών, όσο και από την άποψη της ειδικής φύσης του δικηγορικού λειτουργήματος, δεν εμπíπτει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου 2251/94 [περί προστασίας καταναλωτών], από τον οποίο και δεν καταργήθηκε η ειδική για τους δικηγόρους ρύθμιση της ευθύνης τους κατά το άρθρο 73 του ΕισΝ.Κ.Πολ.Δ.» (ΑΠ Ολ. 19/1999).

Συνεπώς, είναι αμφίβολο εάν οι δικηγόροι υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 65 του νόμου 4446/2016, και εντεύθεν εάν η υπαγωγή των νομικών υπηρεσιών στην Κοινή Υπουργική Απόφαση είναι νόμιμη ή όχι.

3. Περαιτέρω, στο μέτρο που προβλέπεται η **δυνατότητα παροχής δικηγορικών υπηρεσιών σε όλη την επικράτεια, ελευθέρως και ακωλύτως**, στο μέτρο δηλαδή που οι δικηγορικές υπηρεσίες παρέχονται νομίμως εκτός της επαγγελματικής έδρας (δικηγορικού γραφείου), είναι αμφίβολο εάν η απόφαση είναι εφαρμόσιμη ειδικώς στην περίπτωση της παροχής δικηγορικών υπηρεσιών.
4. Επιπροσθέτως, η πρόβλεψη της κατάρτισης υποχρεωτικής, αμφοτεροβαρούς, επαχθούς, σύμβασης με αδειοδοτημένο πάροχο υπηρεσιών πληρωμών (άρθρο 65 παρ. 2 ν. 4446/2016), η οποία συνεπάγεται κόστος για τον δικηγόρο («δικαιούχο πληρωμής»), είναι αμφίβολο εάν συνάδει με την συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας, υπό την ειδικότερη εκδοχή της **αρνητικής συμβατικής ελευθερίας**, δηλαδή της ευχέρειας του κοινωνού να μην συμβάλλεται εφόσον δεν το επιθυμεί (άρθρο 5 παρ. 1 Συντ.).
5. Ακόμη κι αν ήθελε υποτεθεί ότι, κατά το Υπουργείο Οικονομικών, η κάμψη της συμβατικής ελευθερίας αποβλέπει στον περιορισμό της απόκρυψης φορολογικής ύλης -για την οποία δεν παρέχονται τεκμηριωμένα στοιχεία-, το εν λόγω μέτρο παρίσταται **δυσανάλογο**, ήτοι υπέρμετρα επαχθές και αντίθετο στο άρθρο 25 Συντ., καθώς θα έπρεπε να έχουν προηγουμένως προκριθεί άλλες εναλλακτικές επιλογές, όπως η παροχή κινήτρων σε όσους επιλέγουν την τοποθέτηση POS.

6. Τέλος, η παροχή δικηγορικών υπηρεσιών συναρτάται αρρήκτως με το **δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας** των πολιτών που έχει συνταγματική θεμελίωση (άρθρο 20 παρ. 1 Συντ.). Η επιβολή πρόσθετου κόστους στις συναλλαγές των δικηγόρων με τους εντολείς τους, το οποίο θα αναγκαστούν να μετακυλίσουν τους τελευταίους, έχει ως συνέπεια αδικαιολόγητη, πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση και δυσχέραση της πρόσβασης στην δικαιοσύνη για τους πολίτες. Μάλιστα, η τοποθέτηση μέσου πληρωμής με κάρτα επιβαρύνει με παγίως καταβαλλόμενο ποσό τον δικηγόρο (μηνιαίως), με αποτέλεσμα η μετακύλιση του κόστους να γίνεται σε όλους τους εντολείς του, ακόμη δηλαδή και σε αυτούς που δεν επιλέγουν να πληρώσουν με τη χρήση κάρτας.

Σημειώνεται ότι το εν λόγω πρόσθετο κόστος, λόγω της χρήσης POS, δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως αυτοτελές μέγεθος, αλλά αθροιστικώς με όλες τις υπόλοιπες χρηματικές επιβαρύνσεις, που έχουν αυξηθεί εκθετικά τα τελευταία χρόνια για την πρόσβαση στην δικαιοσύνη.

Εξάλλου, οι δικηγόροι για την διεκπεραίωση της εντολής, λαμβάνουν συχνά από τους εντολείς τους χρηματικά ποσά για την κάλυψη εξόδων (και όχι ως αμοιβή), τα οποία δεν νοείται να επιβαρύνονται με την παροχή προμήθειας προς τον εκάστοτε πάροχο υπηρεσιών πληρωμών.

Κατόπιν αυτών, η Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας δηλώνει την αντίθεσή της με την καθιέρωση υποχρεωτικής τοποθέτησης POS και αποδοχής μέσων πληρωμής με κάρτα από τους δικηγόρους, και επιφυλάσσεται να προσφύγει δικαστικά προς τον σκοπό ακύρωσης της Κοινής Υπουργικής Απόφασης.